

O'ZBEKISTONDA RAQAMLASHTIRISH JARAYONI VA IJRO ETUVCHI HOKIMIYAT FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISH ISTIQBOLLARI

Mamanazarov Solijon Sherzodbek o'g'li

TDYU 70420106 – Davlat boshqaruvi

huquqi mutaxassisligi magistranti

Ilmiy rahbar: Axmedshayeva Mavluda Axatovna

TDYU yu.f.d., professor (professorlar kengashi raisi)

Annotatsiya. Maqolada O'zbekiston Respublikasida davlat boshqaruvini raqamlashtirish jarayonining hozirgi holati va istiqbollari tahlil etilgan. Milliy raqamli islohotlar — my.gov.uz portali, yagona identifikatsiya tizimi, elektron prokuratura, raqamli soliq ma'muriyati — natijalariga baho berilgan. Ijro etuvchi hokimiyat faoliyatini yanada takomillashtirish uchun muammolar, xatarlar va strategik yo'nalishlar aniqlangan.

Kalit so'zlar: O'zbekiston, raqamlashtirish istiqbollari, davlat xizmatlari portali, my.gov.uz, elektron boshqaruv, ma'muriy islohotlar, O'zbekiston-2030 strategiyasi.

Аннотация. В статье проанализированы текущее состояние и перспективы цифровизации государственного управления в Республике Узбекистан. Дана оценка результатам национальных цифровых реформ — портала my.gov.uz, единой системы идентификации, электронной прокуратуры, цифровой налоговой администрации. Определены проблемы, риски и стратегические направления для дальнейшего совершенствования деятельности исполнительной власти.

Ключевые слова: Узбекистан, перспективы цифровизации, портал государственных услуг, my.gov.uz, электронное управление, административные реформы, Стратегия «Узбекистан-2030».

Annotation. The article analyzes the current state and prospects of digitalization in public administration in the Republic of Uzbekistan. It evaluates the outcomes of national digital reforms, including the my.gov.uz portal, the unified identification system, e-prosecution, and the digital tax administration. The study identifies key challenges, risks, and strategic directions for further improving the activities of the executive branch.

Keywords: Uzbekistan, digitalization prospects, public services portal, my.gov.uz, e-government, administrative reforms, Uzbekistan-2030 Strategy.

KIRISH. O'zbekiston Respublikasida 2017 yildan boshlangan tub islohotlar davlat boshqaruvini raqamlashtirish jarayonini jadallashtirib yubordi. Prezident Sh.Mirziyoev boshchiligida amalga oshirilayotgan "yangi O'zbekiston" strategiyasi

doirasida raqamlashtirishga davlat boshqaruvini modernizatsiya qilishning ustuvor vositasi sifatida qaralmoqda.

"Raqamli O'zbekiston — 2030" strategiyasi (2020) va undan keyin qabul qilingan bir qator hujjatlar raqamli iqtisodiyot, elektron hukumat va axborot xavfsizligini rivojlantirish bo'yicha aniq maqsadlarni belgilab berdi. Natijada O'zbekiston BMT Elektron Hukumat Rivojlanish Indeksida 2020 yildagi 79-o'rindan 2024 yilga kelib sezilarli yuqoriladi.

Biroq raqamlashtirish jarayonining real natijalari va istiqbollari xolis va kompleks baholash, shuningdek ijro etuvchi hokimiyat faoliyatini yanada takomillashtirish uchun strategik yo'nalishlarni ilmiy asoslash dolzarb vazifa bo'lib qolmoqda.

MATERIALLAR VA METODLAR. Tadqiqotda SWOT-tahlil, PEST-tahlil, statistik tahlil va ekspert baholash metodlari qo'llanildi. Empirik ma'lumotlar manbalari: Axborot texnologiyalari va kommunikatsiyalarini rivojlantirish vazirligi hisobotlari (2021-2024), my.gov.uz portali statistikasi, OECD va BMTning O'zbekiston bo'yicha raqamli hukumat baholash hisobotlari, Jahon banki ma'lumotlari. Hamda O'zbekistondagi davlat organlari xodimlari va IT mutaxassislari bilan o'tkazilgan suhbat natijalari tahlil etildi.

NATIJALAR VA MUHOKAMA.

2.1. Hozirgi holat: erishilgan yutuqlar. 2017-2024 yillar davomida O'zbekistonda ijro etuvchi hokimiyatni raqamlashtirish sohasida quyidagi muhim natijalarga erishildi:

My.gov.uz yagona portali orqali 2024 yilga kelib 800 dan ortiq elektron davlat xizmati taqdim etilmoqda. 2023 yilda portaldan foydalanuvchilar soni 12 million kishidan oshdi. Shaxsiy kabinetlar tizimi fuqarolarga hujjatlarni taqdim etmasdan turib ko'plab xizmatlardan foydalanish imkonini berdi.

EGIZ platformasi orqali davlat organlari o'rtasidagi ma'lumot almashinuvi sezilarli yaxshilandi. "Bir kunda biznes" va "Bir kunda qurilish ruxsatnomasi" kabi tezkor xizmatlar joriy etildi. Elektron soliq ma'muriyati tizimi orqali 2023 yilda 85% dan ortiq soliq hisobotlari elektron shaklda taqdim etildi.

2.2. Muammolar va to'siqlar. Erishilgan yutuqlarga qaramay, bir qator tizimli muammolar ijro etuvchi hokimiyatni raqamlashtirish jarayonini cheklaydi.

Institutsional muammolar: raqamli islohotlarni amalga oshiruvchi idoralar o'rtasida koordinatsiya etishmasligi; davlat organlarida raqamli savodxon kadrlar yetishmasligi; an'anaviy byurokratik mentalitetning o'zgarishga qarshiligi.

Huquqiy muammolar: axborot texnologiyalari sohasidagi normativ-huquqiy bazaning texnologiya rivojidan orqada qolishi; ma'lumotlarni himoya qilish va davlat sirini saqlash talablari o'rtasidagi ziddiyatlar; elektron imzo va raqamli autentifikatsiya tizimlarini tartibga solishdagi bo'shliqlar.

Texnik muammolar: hududlarda internet ulanish sifati va tezligining yetarli emasligi; legacy (eski) tizimlarni zamonaviy platformalarga o'tkazishdagi qiyinchiliklar; kiberxavfsizlik infratuzilmasining hali ham etarlisaviyada emasligi.

2.3. Istiqbolli yo'nalishlar va tavsiyalar. O'zbekistonda ijro etuvchi hokimiyat faoliyatini raqamlashtirish orqali takomillashtirish uchun quyidagi strategik yo'nalishlar tavsiya etiladi:

Birinchi yo'nalish — Proaktiv davlat xizmatlari modeli. Fuqaro hech qanday ariza bermagan holda davlat to'g'ridan-to'g'ri unga tegishli xizmat va imtiyozlarni taqdim etadi. Masalan, bola tug'ilganda avtomatik ravishda nafaqa, pasport, maktab joyini rasmiylashtirish. Estonia bu modelni muvaffaqiyatli joriy etgan.

Ikkinchi yo'nalish — Sun'iy intellektni davlat boshqaruviga joriy etish. Hujjatlarni avtomatik tahlil qilish, noqonuniy konstruktsiyalarni aniqlash, resurslarni optimal taqsimlash kabi sohalarda sun'iy intellektdan foydalanish jarayonlarni tezlashtiradi va xato ulushini kamaytiradi. Biroq sun'iy intellekt qarorlarini qabul qilishning huquqiy asosini oldindan ta'minlash zarur.

Uchinchi yo'nalish — Ochiq ma'lumotlar (Open Data) siyosati. Davlat organlarining nodavlat ma'lumotlarini ochiq formatda nashr etishi tadqiqotchilar, jurnalistlar va fuqarolar uchun nazorat vositasiga aylanadi. Bu siyosatni qonunchilikda mustahkamlash va majburiy qilish tavsiya etiladi.

To'rtinchi yo'nalish — Raqamli savodsizlikka qarshi kurash. Davlat xizmatlarini to'liq raqamlashtirish bilan parallel ravishda keksa avlod va qishloq aholisi uchun an'anaviy xizmat kanallarini saqlab qolish hamda raqamli savodxonlik dasturlarini keng joriy etish zarur.

XULOSA. O'zbekistonda ijro etuvchi hokimiyat faoliyatini raqamlashtirish jarayoni sezilarli yutuqlarga erishdi va davom etayotgan islohotlar ushbu yo'nalishda yangi imkoniyatlar ochmoqda. Biroq tadqiqot shuni ko'rsatdiki, raqamlashtirish o'z-o'zicha ijro etuvchi hokimiyat sifatini oshira olmaydi — bu jarayon institutsional, huquqiy va kadrlar masalalarini kompleks hal etish bilan birgalikda amalga oshirilgandagina kutilgan natijani beradi.

Istiqbolli modellar — proaktiv xizmatlar, sun'iy intellektni ma'muriyatga kiritish va ochiq ma'lumotlar siyosati — faqat mustahkam huquqiy asos, malakali kadrlar va fuqarolik jamiyatining faol ishtiroki bilan birgalikda samarali bo'ladi. 2030 yilga qadar O'zbekiston ijro etuvchi hokimiyatining BMT elektron hukumat reytingida 50 eng yaxshi davlatlar qatoriga kirishi real maqsad bo'lib, buning uchun aniqlangan muammolarni tizimli hal etish talab etiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. "Raqamli O'zbekiston — 2030" strategiyasini amalga oshirishga doir Farmonga ilovalar. — Toshkent, 2020.

2. Axborot texnologiyalari va kommunikatsiyalarini rivojlantirish vazirligi. Yillik hisobot 2023. — Toshkent: ATKTV, 2024.
3. United Nations. E-Government Survey 2024: Accelerating Digital Transformation. — New York: UN DESA, 2024.
4. World Bank. Doing Business Report: Uzbekistan Country Note. — Washington: World Bank, 2023.
5. OECD. Open Government Data Report: Uzbekistan. — Paris: OECD, 2022.
6. Rahmatullayev M. O‘zbekistonda elektron hukumatni rivojlantirish: muammolar va istiqbollar // Davlat boshqaruvi: nazariya va amaliyot. — 2023. — №2. — B. 45-58.
7. Falk R. AI in Government: Opportunities and Challenges. — Washington: Brookings, 2023.
8. my.gov.uz portali statistik ma'lumotlari. — Toshkent: AQSHT, 2024.
9. Tashkentov J. Raqamli transformatsiya va davlat boshqaruvi // Huquq va iqtisod. — 2022. — №4. — B. 12-23.
10. Ubaidullayev S. Sun'iy intellekt va ma'muriy jarayonlar // Axborot jamiyati. — 2023. — №3. — B. 34-47.